GAZETA KRAKOWSKA

Nro 39.

Z KRAKOWA DNIA 16 MAIA 1821 ROKU WE SRODE.

Z Warszawy d. 8 Maia.

Uniwersytet Królewsko Warszawski, odebrał nadesłane dziwotwory:

1wszy, Dziecię płci żeńskiey z głową znaczney wielkości, bez oczu i nosa z tak zwaną wilczą paszczą.

2gi tak zwany Acephalus płci męzkiey z tarnią dwudzielną (spina bifida.)

Z tych pierwszy przez Kommissyą Woiewództwa Krakowskiego, drugi przez Lekarza Obwodu Ostrołęckiego do Gabinetu Anatomicznego Królewsko Warszawskiego Uniwersytetu ofiarowane, zostaną pamiątką gorliwości Urzędników troskliwych, o powiększenie w kraiu zakładów naukowych, którym Uniwersytet podziękowanie oświadcza. — W Warszawie d. 3 Maia 1821 r.

Jarzyna Sekr: Uniwer:

Z Petersburga d. 8 Kwietnia d. k.

N. Cesarz Jegomość, dopełniaiąc chrześciiańskich obowiązków, przystępował do nayświętszych taiemnic w mieście Laybach, w pierwszym tygodniu świętey czterdziestnicy, w Sobotę, to iest, dnia 26 Lutego.

Cesarz Jmć, z okoliczności śmierci Xiężniczki Bawarskiey, Maxymiliany Józefy, córki Krola Bawarskiego, rozkazał dworowi swemu przywdziać żałobę na dni pietnaście, zaczynaiąc od 5go Kwietnia.

W Bohusławie, mieście powiatowem Gubernii Kiiowskiey, d. 6 Marca otworzyło się spółtowarzystwo bibliyne. Ofiary na cel święty w tym dniu zapisane, wynoszą około 400 rubli.

Dokończenie Naywyższego Ukazu, o założeniu miasta Nagayska (Obacz Nr. 37 Gazety.)

7) Budowę uskuteczniać nie inaczey, tylko podług planu; zatem polecić woiennemu Gubernatorowi, ułożyć plan takowy z należytemi szczegółami i przedstawić przez sprawuiącego Ministeryum spraw wewnętrznych na potwierdzenie Nasze.

8) Nagaycy, którzy pobuduią domy w mieście i policzeni zostaną tam do stanu kupieckiego i mieyskiego, maią prawo handlu równie w samem mieście Na-

gaysku, iak i w całey Gubernii Tauryckiey, bez opłaty gildyynych podatków przez cały przeciąg czasu ulgi. Ci zaś z nich, przed upłynieniem tego czasu zechcą trudnić się handlem i przemysłem w innych miastach Rossyi, powinni podlegać opłacie podatków podług gild i stanu ich, na mocy praw teraz będących.

9) Z liczby należących do Nagayców rybołostwa na morzu Azowskiem i innych artykułów, zostawić dla tego zakładaiącego się miasta dochód od tych z pomienionych artykułów, które znaydują się w okresie miasta i iego portu. Nadto na wzór Odessy na pobudowanie w Nagaysku gmachów publicznych i na inne ku powszechnemu pożytkowi zakłady, obrócić na rzecz tego miasta na lat dziesięć dochód z przedaży napoiów, nie zostawuiąc iednak miastu prawa rozrządzania tą przedażą, która ma się uskuteczniać na ogólnych postanowieniach.

10) Sprawowanie policyi w mieście zostawić pod wiedzą naczelnika Nagayców, przydawszy mu ku pomocy, podług uwagi woiennego Gubernatora, iednego części owego przystawcę.

11) Otwarcie magistratu odłożyć do czasu, póki się miasto nie zaludni dostatecznie: ułatwianie zaś sporów między Nagaycami i w rozprawach ich z ludźmi postronnemi, zostawić na takiey osnowie, iak przepisano w ustawie z dnia 13 Maia 1805 roku, względem zarządzania niemi wydaney.

12) Naczelnik Nagayców co do sprawowania miasta zostaie w bezpośredniey podległości Gubernatora cywilnego Tauryckiego, któremu obowiązany iest zdawać sprawę ze zbioru i użycia summ z dochodów mieyskich, dla iey rozpatrzenia, gdzie należy, podług ustanowionego porządku.

13) Przy uwolnieniu od płacenia do skarbu podatków w przeciągu czasu ulgi, Nagaycy i innych narodów ludzie, którzy w nowem mieście osiądą, nie wyymuią się od mieyskich i ziemskich obowiązków, które zarówno z innemi mieszkańcami Gubernii z ogólnego rozkładu ponosić powinni.

14) Wszystkie te rozrządzenia polecić Gubernatorowi cywilnemu Taurydzkiemu pod głównym kierunkiem Woiennego.

Opinia Rady Państwa.

Rada Państwa w Departamencie Ekonomii Państwa i na powszechnem zebraniu, słuchała zapiski głównozarządzaiącego Departamentem pocztowym, względem zmnieyszenia taxy wagowey od posyłek i monety brzęczącey, a także opłaty za sztafety.

Rzecz ta, z Naywyższego rozkazu, roztrząsana była w komitecie, złożonym z członków: sprawuiącego Ministeryum spraw wewnętrznych, Ministra skarbu i głównozarządzaiącego Departamentem pocztowym.

Rada Państwa zważywszy przyczyny, w rzeczy tey wyłożone, i zgadzaiąc się z proiektem wyżey pomienionego komitetu, przez opinią postanawia:

1) Pobór pieniędzy wagowych od listów zostawić na urządzeniu teraz będącem, podług przepisania Naywyżey potwierdzonego dnia 28 Grudnia 1818 roku.

2) Od wszystkich dokumentów tak

prostych, iáko i pieniężnych, ieżeli się przesyłaią w kształcie listów w pakiecie papierowym, wagowe pobierać od łótów; a ieżeli w kształcie posyłki w płótnie, ceracie i tym podobnie, od funtów, we dwoie iak od wagi za list prosty, zostawuiąc posyłaiącym tymże sposobem assekurować i proste listy. — 3) Za listy wysłane za granicę i złamtąd odbierane, na przyszłość do nowego w tey rzeczy postanowienia oprócz portowych, pobierać iednakie wewnętrzne wagowe pieniądze do granicy, podług zwyczayney taxy, wyiąwszy Rygę i Kurlandyą, gdzie na takie listy z dawnych czasów oddzielna znayduie się taxa. — 4) Od wszelkiey posyłki, pozwoloney posyłać przez pocztę, także od złotey i srebrney monety pobierać od każdego funta taką liczbę pieniędzy, iak podług rozpisania za listy bierze się od łóta; z pobieraniem strachowych (assekuracyynych) na dawnieyszey osnowie; pobór zaś podwóynych i ćwierciowych pieniędzy wagowych znieść. Dla większey dogodności posyłaiących ustanowić, ażeby mieysca pocztowe przyymowały monetę brzęczącą i posyłki bez ograniczenia, stósuiąc się do ogólney liczby korrespondentów, i pilnuiąc tylko, ażeby nie obciążać naybardziey poczt lekkich; co też należeć będzie od gospodarskiego rozporządzenia Departamentu pocztowego. — 5) We wszystkich mieyscach, gdzie wewnętrzne wagowe pieniądze i inne pobory w srebrze się pobieraią, zostawić na będącem urządzeniu. — 6) Ustanowiony przez potwierdzoną Naywyżey d. 28 Grudnia 1818 r. Opinią Rady Państwa pobór od listów idących z Petersburga do Kronsztatu i z Rygi do Bolderaa, zostawić na będącem teraz urządzeniu. — 7) Dla ulgi publiczności, a nawet i mieysc urzędowych, które często miewaią potrzebę posyłania sztafet, na dochód pocztowy pobierać połowę tylko tey summy, iaka się bierze na opłatę dzierżawcom poczt i furmanom.

Na tey Opinii własną Jego Cesarskiey Mości ręką dnia 2. Lutego 1821 roku napisano tak: *Ma bydź podług tego.*

Z Paryża d. 28 Kwietnia.

Izba Deputowanych przyięła iuż kilka artykułów ustawy względem wywozu zboża, i to naywięcey z proponowanemi przez kommissyią odmianami, które tak są znaczne, że im się Minister spraw wewnętrznych żywo opierał, i zarzucał kommissyi, iż przez swoie ulepszenia obalić chce dotychczas istnieiące ustawy. Onegday wniosł tenże Minister o uchwalenie 1,800,000 Fr. na wystawienie nowego teatru opery.

Wywzaiemniaiąc się Król względem postanowienia Kongressu Ziednoczonych Stanów półnoćney Ameryki, nakazał, aby okrętom tego narodu, które przed 12 Grudnia do portów Francuzkich zawinęły, zwróconą została podwyższona portowa opłata.

Dziennik Paryzki zawiera programma uroczystości, które z powodu chrztu Xcia Bordeaux od 1go do 3 Maia nastąpią.

Poseł nasz przy Dworze Berlińskim P. Chateaubriand przybył tu onegday.

Nie prawdzą się dotychczasowe wieści, iakoby Xże Decazes popadł w niełaskę u Króla.

Pisma tuteysze wyrażaią, iż N. Król Angielski, który ieszcze iako Xże Wallii

pragnął widzieć Paryż, może w przeieździe przez Francyią zaszczyci obecnością swoią inkognito tę stolicę.

Dziennik Chorągiew biała nazywa Neapolitańskiego Jenerała Wilhelma Pepe pierwszym doboszem Europy, który zręcznie umie na ustęp bębnić.

Gazeta Francyi zawiera co następuie: "Początkowy cel towarzystwa Carbonari (Węglarzy) był daleko szlachetnieyszy niż okazał się w ostatnich czasach. Na owczas zamiarem iego było wyrwać Królestwo Neapolitańskie z pod iarzma Bonapartego. Wszystkie Mocarstwa stałego lądu zatrudnione na owczas były własnemi sprawami; dla tego udało się to towarzystwo do Anglii. D. 26 Grudnia 1813 ieden z Naczelników tego towarzystwa posłany został do Londynu z następuiącą uchwałą: Postanowiliśmy i stanowiemy: 1) Włochy będą wolne i niepodległe. 2) Granice tego państwa stanowić będą trzy morzą i Alpy. 3) Korsyka, Sardynia, Sycyliia i inne wyspy morza Adryiatyckiego i Jońskie będą częściami państwa Rzymskiego. 4) Rzym będzie stolicą państwa i rezydencyią Cesarzów. 5) Chorągwie i znaki będą takie same iak za dawnego Rzymu. 6) Zaraz po ustąpieniu Francuzów z Włoch obrany zostanie Cesarz z Królewskich Domów Neapolitańskiego, Sardyńskiego lub Angielskiego. 7) Lud i woysko obiera Cesarza. 8) Jlliryia stanowić będzie kray oddzielny, który dostanie się Królowi Neapolitańskiemu w wynagrodzeniu za Sycyliią, i t. d. Angliia nieprzyięła iednak tego planu.,,

Z Londynu d. 27 Kwietnia.

Obchod urodzin N. Króla w Glasgowie zamienił się w wieczor w bunt pospolstwa, przyczem tak z strony żołnierzy iako też ludu kilkanaście osób skaliczonych i zabitych zostało. Za nadeyściem więcey woyska poskromiono iednak pospolstwo. W Edinburgu z teyże okazyi nastąpiły także zaburzenia; pospolstwo biło się z woyskiem po ulicach. Przeważyło iednak woysko i uwięziono hersztów. W innych miastach państwa obchodzono tę uroczystość z naywiększą wesołością, osobliwie w Manszestrze.

Mamy tu teraz nader ciepłe powietrze z grzmotem; ciepłomierz Fahrenheita na wolnem powietrzu okazywał we środę 80 stopni ciepła. W niektórych okolicach Anglii merkuryusz w tym ciepłomierzu podniosł się w przeciągu 3 dni od 45 do 70 stopni.

Odrzucenie billu za Katolikami przez wyższą izbę sprawiło w Dublinie wielkie zadziwienie, a osobliwie tak wyraźne oświadczenie się przeciw niemu następcy tronu Xcia Jorku, i lękaią się z burzeń z tego powodu w Irlandyi.

Pisemko w kształcie listu pod tytułem: "Król do swoiego ludu,, przedrukowano iuż tu 20ty raz i rozprzedano go 20,000 exemplarzów.

Powstanie Greków ściąga tu powszechną uwagę, i z niecierpliwością oczekuiemy dalszey wiadomości o zdarzeniach w tych okolicach. Ciekawemi iesteśmy także iak rząd nasz względem tey rewolucyi postąpi, i za zebraniem się Parlamentu zaydą pewnie ważne względem tego przedmiotu rozprawy.

Neapol (podług pism tuteyszych) zapłacić ma Austryi za koszta woienne 4 mill. Fs. (160 mill. Złp.)

W teraźnieyszym Kongressie Ziednoczonych Stanów północney Ameryki zasiada w Senacie po 2 członków z każdego 22 dotychczasowych Stanów czyli prowincyy; w izbie reprezentantów z New-Hampshire 6, Massachuset 20, Vermont 6, Rhode-Island 2, Conecticut 7, Noweguiorku 27, New-Jersey 6, Pensylwanii 23, Delaware 2, Maryland 9, Georgii 6, Kentucki 10, Tenesse 6, Ohio 6, Luisiany 1, Indiana 1, Missisipi 1, Illinois 1, Alabama 1, ogółem 187 reprezentantów. Wszyskie Stany, ile dotąd rozmierzonemi bydź mogły, zawieraią 482,080 mil kwadratowych. Jak dalece niezmierna wewnętrzna przestrzeń Ziednoczonych Stanów nie iest ieszcze znana, posłuży za dowód wyprawa, która w gorę rzeki Jellow-Stone przedsięwziętą została, że odkryła lud, który chociaż leży w związkowych krajach, nie widział ieszcze nigdy białych ludzi. — W rozległych stepach od Louisville aż do St. Louis nad Missisipi, gdzie dotąd gościli tylko wilcy, ielenie i pokolenia dzikich ludzi, zakładaią teraz liniią pocztowych stacyy i domy gościnne z wszelkiemi wygodami. — Wysepka Nantucket do Massachuset należąca, wystawia na sam połów wielorybów 72 statków w wielkości od 2 do 350 beczek, oprócz brygów, i utrzymuie do handlu wiele innych podbrzeżnych statków. To wszystko stało się powiększey części po ostatniey woynie, gdyż podczas niey prawie wszystkie ich okręty zabrane lub zniszczone zostały.

Z Lizbony d. 11 *Kwietnia.*

P. Alvez de Rio wniosł w Stanach, aby Rejencyia upoważnioną została do oddalenia urzędników prowincyionalnych, którzy nie chcą się do konstytucyi stosować, i mianowania na ich mieysce mężów, którzyby przykładali się do utwierdzenia porządku konstytucyynego, a nie tamowali go. Rzym stanowił w czasach niebezpieczeństwa dyktatorów; ten przykład należy naśladować. Inny członek żądał, aby tę moc rozciągnąć i do urzędników duchownych. Oba wnioski przyięte zostały.

Handel z Brazyliią, który na chwilę był przerwany, rozpoczęła się na nowo.

Z Madrytu d. 20 *Kwietnia.*

Jenerał Morillo przybył tu z południowey Ameryki, miał zaraz prywatne posłuchanie u Króla, a w wieczor dano dla niego serenadę. Nie wątpią, tu że niepodległość Rzpltey Kolumbiyskiey uznaną zostanie.

Przyięta przez Stany na posiedzeniach d. 15 i 16 b. m. w 30 artykułach uchwała przeciw przestępuiącym i gwałcącem konstytucyią, która dla swey surowości wielkie sprawiła wrażenie, zawierą następuiące ważnieysze rozrządzenia: Artykuł 1) przepisuie postępowanie sądowe w sprawach spisków lub zamachów na obalenie konstytucyi lub wewnętrznemu i zewnętrznemu bezpieczeństwu kraiu lub przeciw świętey i nietykalney Osobie Króla konstytucyynego. 2) Staiący się winnemi takowych zbrodni, iakiego bądź są stanu i stopnia, ieżeli przez liniiowe woyska lub milicyie z rozkazu rządu, dowodców woyskowych lub innych władz schwytanemi zostaną, maią bydź stosownie do 8 art. ninieyszey uchwały przez sąd woyskowey sądzonemi, i skoro Jenerał kapitan za porozumieniem się z assessorem prawnym zatwierdzi wyrok, ma

bydź natychmiast uskuteczniony. Jeżeli uwięzienie z rozkazu lub na żądanie władzy cywilney lub za daną iey tylko pomocą nastąpi, tedy winni oddanemi bydź maią pod zwyczayne sądy. 3) Stosownie do poprzedzaiącego i 10 artykułu ninieyszey uchwały sądzonemi także bydź maią przez sąd woyskowy ci wszyscy, którzyby, chociaż na rozkaz władz cywilnych, opierali się strzelbą, pałaszami lub inną bronią uwięzieniu. 4) Dla zapobieżenia takowemu oporowi i wynikaiącem z niego skutkom, władze polityczne, iak tylko dowiedzą się o iakowey bandzie, wydadzą zaraz wezwanie do skupionych, aby się rozeszli i do domów powrócili. 5) Takowe wezwanie ma bydź z naywiększą szypkością w dotyczących się powiatach ogłoszone, a gdy tyle czasu upłynie, iż mogło doyść do wiadomości skupionych, tedy uważanemi bydź maią iako opieraiący się sile zbroyney i chociażby nawet broni nie mieli, pod sąd woyskowy oddanemi. 6) Podlegaią także pod sąd woyskowy osoby zachęcaiące lub ułatwiaiące ucieczkę żołnierzy. 7) Jako zbrodnie, których ukaranie wyłącznie do sądu woyskowego należy, uważanami są: wszelkie nakłaniania żołnierzy liniiowego woyska lub milicyi namową, pieniądzmi i podarunkami do opuszczenia swoich chorągwi i udania się do szeregów buntowników, tudzież podżeganie ich do opierania się gwałtem konstytucyynemu porządkowi. 8) Jeżeli, w którymkolwiek bądź w poprzedzaiących artykułach opisanych przypadkach, uwięzienie nastąpi przez narodową milicyią, tedy sąd woyskowy składać się ma z samych officerów tego korpusu; ieżeli zaś za pomocą liniiowego woyska nastąpi, tedy sąd składać się ma z officerów obu gatunków broni. 9) W postępowaniach sądu woyskowego konfrontacyia nastąpić tylko ma w nieodzowney potrzebie lub zachodzącey wątpliwości. — Art. 10 do 25 zawieraią przepisy postępowania sądów pierwszey instancyi, iako też sposób roztrzygania sprzeczki względem przyzwoitości sądu, która w przeciągu dwa razy 24 godzin musi bydź załatwioną, i nakoniec stanowią, iż ieżeliby oskarżeni nieobrali sobie w przepisanym czasie obrońcy, tedy ma im bydź z urzędu dodany. Podług 26 art. wyrok nastąpić powinien w przeciągu trzech dni. Art. 27 stanowi, iż wyrokowanie następuie większością głosów. Podług 28 art. uznani za niewinnych maią po zapadłym wyroku zaraz bydź uwolnionemi, a skazani na śmierć w przeciągu 48 godz: straconemi. Art. 29 naznacza nawet wsteczne działanie dla rozpoczętych iuż spraw względem obięτych tą uchwałą zbrodni, które iednak kończyć się maią w sądach, w których są rozpoczęte. Artykułem 30 nakoniec uchylone są wszystkie ustawy sprzeciwiaiące się ninieyszey uchwale.

Przeciw sprawcom tuteyszego zaburzenia w d. 14 Sierpnia r. z. zapadł teraz wyrok; Dowódca spisku Podporucznik od strzelców Martinez skazany został na śmierć, a inni na kaydany od 6 do 10 lat.

Byli Dowódcy kup zbroynych podczas ostatniey woyny Longas i el Pastor uwięzionemi zostali; ieden w Bilbao, drugi w Villa Franca; lecz nie wiadomo z iakiego powodu.

Część Władzy miasta Walencyi posłała w imieniu miasta i prowincyi tak

nieprzystoyne przełożenie do Stanów, że te postanowiły nie kazać go publicznie czytać, czemu sprzeciwiał się P. Martinez de la Rosa, mówiąc: „ Gdyby to pismo tyczyło się Biskupa lub iakiey znakomitey osoby nie wahalibyście się na chwilę do głosowania za publicznem iego czytaniem, nie że pochodzi od ludzi, którzy nazywaią się liberalistami, przeto ma bydź zasłoną pokryte; owszem właśnie dla tego powinniśmy bezstronnie działać i bezczelną ich zuchwałość całemu narodowi ogłosić. Wyiawiliśmy iuż wiele słabości ludzi, których publiczne mniemanie poważało, dla czegoż tych mamy oszczędzać?„ Minister spraw wewnętrznych mówił, że demagogiia za przeszłego Ministra wzięła w Hiszpanii górę, i że używać teraz musi środków dla iey powściągnienia. Municypalności osmielone pobłażaniem stały się gniazdami nieładu i nieposłuszeństwa. Potrzebuiemy surowych kar lub teraźnieyszy porządek rzeczy upaść musi pod ciężarem rozpasanych namiętności. Proszącym zalecić należy uszanowanie dla konstytucyi.

Na taynem posiedzeniu Stanów względem handlu niewolnikami, Minister zamorskich prowincyy podał przełożenie od mieszkańców wyspy Kuba przeciw zniesieniu tego handlu i uwolnieniu Murzynow; naymnieysza zmiana w dotychczasowym stanie rzeczy zniszczy dobra mienie wyspy i stanie się to samo, co na St. Domingo. Nadto zastanowić się należy, iż Angliia dozwoliła Brazylii do nieograniczonego czasu prowadzenie handlu niewolnikami.

Słychać, iż zagraniczni Monarchowie na zapytanie naszych posłów wyraźnie oświadczyli, że nietylko oni sami do spraw naszych mięszać się nie będą, ale nawet nie dopuszczą, aby które mięszało się Mocarstwo.

Jenerał Wilhelm Pepe i kilku członków byłego w Neapolu rządu przybyli do Barcellony.

Z Włoch d. 22 Kwietnia.

N. Król obu Sycyliy nazaiutrz po swoim do Rzymu przybyciu d. 17 zrana odwiedził Oyca S. w butach i sordusie, w prostym parokonnym powozie i z dwiema służącemi (może tak etykieta podróżnego Monarchy wyciąga.) Niewiadomy ieszcze czas iego odiazdu; ale dway iego dworzanie, którzy nie mogli się w pałacu Farnese pomieścić, naięli na 10 dni prywatne mięszkania.

Urzędowe doniesienie z Rzymu pod dniem 18 Kwietnia zawiera: „ 15,000 powracaiącego z Królestwa Neapolitańskiego woyska Austryiackiego przeszło około Rzymu. Wódz naczelny Baron Frimont oświadczył, iż tak iest kontent z panuiącego ducha w stolicy i po prowincyiach Neapolitańskich, że odesłać ieszcze może do kraiu swego drugie 15,000 z zostaiącego pod iego rozkazami woyska bez naymnieyszego naruszenia publicznego porządku i spokoyności. Tak dalece publiczne mniemanie całego narodu było przeciwne nowemu gmachowi konstytucyynemu. „

W niedzielę Wielkanocną stanęło w Rzymie na placu przed S. Piotrem 5000 ludzi woyska Austryiackiego z dywizyi Stutterheima, dla otrzymania błogosławieństwa Papiezkiego.

P. Josi zastępca Papiezkiego prokuratora został w Rzymie z rozkazu J. Świą-

tobliwości uwięziony, i ma bydź pod sąd Jnkwizycyi oddany; nie małe zatem musi bydź iego przestępstwo. — Kamerdyner bawiącego w Rzymie Angielskiego Jenerała Ridde, zakochawszy się w córce iego, zadał mu dla nie doznania przeszkody truciznę; ta sprawiła wielkie wymioty, ale go nie zabiła. Lekarze poznali że był otruty; Kamerdyner został w żelaza ukuty i Jenerał żyie ieszcze.

— D. 29. —

Naynowsze gazety Neapolitańskie pod d. 20 Kwietnia zawieraią, że wyrokiem Królewskim z d. 9 Kwietnia r. b. ustanowiony sąd woyskowy zebrał się d. 18 w oznaczonym swoim mieyscu, dla wydania wyroku względem Pawła Ruggiero, 22 lat maiącego piekarza Neapolitańskiego za ukrycie broni, znalazł go stosownie do 2go artykułu powyższego wyroku winnym i na śmierć skazał. Wyrok śmierci został we dwie godziny w grobach nowego Forum uskuteczniony. — D. 23 zabrać się ma tenże sąd dla sądzenia 4 ludzi, którzy uciec chcieli na Hiszpańskie okręty; sądzą iednak, iż ieden tylko z nich Aptekarz, przy którym znaleziono dyploma Węglarzów, na śmierć skazanym zostanie. — Od utworzenia rzeczonego woyskowego sądu tak w stolicy, iako i prowincyiach idzie bardzo spieszno rozbraianie. — Wyznaczane wyrokiem Królewskim z d. 12 Kwietnia 4 kommissyie do roztrząsania postępowania duchownych i cywilnych urzędników, rozpoczęły iuż swoie działania. — Eskadra Neapolitańska powróciła iuż z swoiego krążenia do portu Neapolitańskiego.

Podług doniesień z Rzymu deputacyia od Neapolu miała zaszczyt w Wielki piątek zrana przypuszczoną bydź na posłuchanie do N. Króla obu Sycyliy i wynurzyć mu wierność i posłuszeństwo stolicy. Tegóż dnia miała posłuchanie deputacyia od prowincyi Terra di Lavoro, a w Wielkanocną niedzielę deputacyie od Bary i Taramo. — W poniedziałek Wielkanocny był wielki obiad u tego Monarchy w pałacu Farnese, na który zaproszonemi byli Królewicowie Następca tronu Bawarskiego, Xże Henryk Pruski, brat N. Króla Pruskiego, Xże Maxymilian Saski z swoiemi córkami i wszyscy przy J. K. Mci upoważnieni, a teraz w Rzymie obecni ambasadorowie i posłowie. Tegóż dnia zrana odwiedził nawzaiem Oyciec S. Króla w pałacu Farnese.

Dotychczasowy Hiszpański poseł przy Dworze Neapolitańskim, P. Ludwik Onis, a teraz mianowany posłem przy Dworze Londyńskiem, miał zaszczyt d. 23 Kwietnia zrana złożyć N. Królowi obu Sycyliy w Rzymie list odwoławczy i pożegnać tego Monarchę.

Gazeta Modeńska pod d. 28 Kwietnia donosi co następuie: "Gdy N. Król Sardyński Wiktor Emanuel uroczystem pismem swoim pod d. 19 Kwietnia powtórzył, że nie zmienia swego postanowienia względem złożenia korony, przeto J. Królewicowska Mość Karol Felix, Xże Genewski, przybrał tytuł Króla Sardyńskiego. — Wczoray przybył tu Hr. Mocenigo, nadzwyczayny poseł i pełnomocny Minister N. Cesarza Rossyyskiego przy Dworze Sardyńskiem."

DODATEK
DO N[ro] 39.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 16 MAIA 1821 ROKU WE SRODĘ.

Z Laybach d. 20 Kwietnia.

Od kilku dni przeszło tędy wiele woyska do Włoch. N. Cesarz raczył wszystkie te woyska, w towarzystwie N. Cesarza Alexandra i Królewica Neapolitańskiego Leopolda, lustrować.

Z Hanoweru d. 30 Kwietnia.

Przygotowania na przybycie N. Króla czynione tu są z wielkim pośpiechem. Urządzenie i umeblowanie appartamentów dla J. K. Mci będzie takie same aż do złotych kałamarzów iak w Anglii. Spodziewamy się, iż oprócz Xiążąt i Xiężniczek rodziny Królewskiey przybędzie tu także wiele obcych Xiążąt. Podług ostatnich doniesień nie ziedzie tu iednak J. K. M. przed końcem Sierpnia.

Woysko nasze, które drugą połową naznaczonego w przeszłym roku zaciągu powiększone zostanie, na początku Sierpnia stanie o gud inę drogi od naszego miasta obozem.

Z rozporządzenia N. Króla pod d. 13 b. m. z Carlton - House przywrocone są zniesione za obcego panowania w Xięstwie niższey Fryzyi, hrabstwie Lingen i w byłych Eichsfeldskich częściach fidei - kommissy.

Z Kassel d. 2 Maia.

Dla urządzenia artyleryi naszey na sposób Pruski, oczekiwany tu iest Major i Kawaler Pruski Saift.

J. Królewicowska Mość Xże Elektor piękney wsi niedaleko miasta naszego leżącey Schönfeld, nadał wczoray iako w dniu imienin wysokiey swoiey Małżonki Augustenruh i oney ią darował, ponieważ w piękney porze roku naybardziey lubi tam się przeieżdżać i bawić.

Od brzegów Menu d. 1 Maia.

Stosownie do postanowienia Stanów W. Xże Badeński rozkazał z pożyczonych przez kray kapitałów duchownych półtora milliona Zr. spłacić, które obrocone zostaną na pożyczki dla potrzebnych obywateli na hypotekę, aby nie stawali się łupem chciwych lichwiarzów. Wybor dłużników zostawiony iest administracyi

---

W Dodatku do Gazety przeszłey pod napisem z Obserwatorium Krakowskiego, wcisnęła się następuiąca omyłka: zamiast zboczenie od 14° do 30', czytay: zboczenie 14° 30'.

tych fonduszów.

Seym Alteburgski, składaiący się z 13 szlacheckich i 4 mieyskich członków, podał Xięciu Gotayskiemu przełożenie, aby dotychczasowa stanowa konstytucyia stosownie do czasu i potrzeby kraiu zmienioną została i wszyscy obywatele mieli udział do reprezentacyi, na co Xżę zezwolił.

Z powodu przywroconey spokoyności we Włoszech spadły znowu w Tyrolu ceny zboża i win.

Z Szwaycaryi d. 23 Kwietnia.

Konsulowi ligi Szwaycarskiey w Lizbonie, P. Meuron, doniost Minister spraw zagranicznych pod d. 27 Marca urzędownie o nadszłey niedawno z Brazylii wiadomości o przyięciu konstytucyi Stanów i utworzeniu rządowey junty w Para, naywiększey z prowincyy Brazyliyskich, iako też o podobnych że zayściach w Fernambuko i o sprzyianiu N. Króla nowey konstytucyi Portugalskiey.

Z Bruxelli d. 29 Kwietnia.

Xżę Wellington oczekiwany iest niebawnie w Belgii.

Słychać, iż policyia Francuzka rozesłała na całą północną granicę opis niektórych Piemontezyków z rozkazem ich uwięzienia, gdzie się tylko pokażą.

Burza d. 26 b. m. w Dortrecht wielkie poczyniła szkody; nadzwyczayney wielkości grad prawie wszystkie okna po domach i Kościołach wytłukł.

Przedaią tu teraz razem wizerunki Greckiego Xcia Ipsylantego i Panny le Normand (przezwaney Sybillą Paryzką.)

Z Frankfortu d. 30 Kwietnia.

Wielkanocny tuteyszy iarmark więcey złym niżeli dobrym nazwać można. Niedostawało znowu kupuiących, a ci co ziechali, chociaż dawniey znaczne zakupy czynili, przestali tą razą dla wielkich ceł na niekoniecznie potrzebnych im rzeczach. Nayznacznieyszym artykułem były skóry, które powiększey części przywieziono z garbarni lewego brzegu Renu, i znowu tam w znaczney ilości do nowych Bawarskich prowincyy wywieziono. Rząd Bawarski nałożył teraz po 10 Zr. cła od cetnara skór, co zmnieyszyło ich pokup; przestano na zakupie podeszew, a innych skór, mianowicie cielęcych mało kupowano; podeszw podniosła się więc cena, ale cielęcych spadła.

Na wełniane towary nayleszy bywa iarmark iesienny; wszelako i na tym niektóre przednieysze gatunki sukna znalazły pokup, i przedniey wełny cena podniosła się o 15 od sta. Płótna lepiey odchodziły. Jakkolwiek farbowane sprzedawane były zabrzeen, które pospolicie miane są za naypodleyszy towar, przednieysze iednak trzymały się w cenie i miały pokup, osobliwie z fabryk Francuzkich, które dla swey piękności przenoszone są nad Angielskie. Bawełniane towary znaydowały się w takimże, iak płócienne stosunku; kattony, Nankiny, &c. sprzedawano łokieć po 8 i 10 graycarów. Na inne towary nader mały był pokup, chociaż dla piękney pogody bardzo wielki był ziazd z okolic, na czem tylko gościennie zyskały.

Ziechała tu Pani Katalani, która da nam zapewne kilka koncertów; lecz trudno, aby uwielbiona ta śpiewaczka dawać ie tą razą mogła w teatrze, ponieważ tu iest zwyczay, że podczas iarmarku bywaią co wieczor wystawienia i dane

bydź muszą w ciągu każdego iarmarku dwie nowe opery.

Utworzone tu towarzystwo do nawracania żydów do chrześciiaństwa, iest nader czynne i przeszło 40 osób ma bydź przygotowanych do przyięcia chrztu. Podczas odbytego tu niedawno chrztu Polskiego Rabina, który wystąpić chce iako nawrociciel pomiędzy byłemi swoiemi współwiercami, widziano bardzo wiele żydów cisnących się do Kościoła i słyszano razem z chrześciianami śpiewaiących pieśni.

Na wysiądzenie tu Króla Angielskiego w przeieździe do Hanowerskiego swoiego Królestwa wybrany miał zostać tak zwany Szwaycarski pałac na Zeile.

Z Hermanstadtu d. 23 Marca.

Nie potwierdzaią się doniesienia o nadeyściu woyska Tureckiego; osady twierdz Naddunayskich zostały wprawdzie zmocnione, ale zachowuią się dotąd spokoynie. Zdaie się więc, że Boiarowie Moltanscy i Wołoscy opuścili tylko kray, dla uniknienia nieprzyiemności podczas przechodu woyska Ipsylantego. Iakkolwiek powszechnie wiadome iest oświadczenie N. Cesarza Rossyyskiego, Ipsylanty obiecuie iednak zawsze ieszcze obcą pomoc. Teodor Sludzier opuścił okolice Rymnika; Ipsylanty zamyśla złączyć się z iego korpusem i pociągnąć w 30,000 ludzi na pomoc zbuntowanym Serwiianom. Tymczasowy z 12 Boiarów złożony rząd w Multanach, zaczął urzędowanie swoie od ułożenia pokornego pisma do W. Sultana, w którym prosi o mianowanie nowego Xcia na mieysce zbiegłego Suzzo i o przebaczenie względem tego wszystkiego, co w Multanach przeciw woli tamteyszych mięszkańców zaszło. Z tą prośbą wysłał deputacyią do Baszy Jbraiłowa, który ią do Stambułu przesłał. Tenże rząd ogłosił wolny wywóz i przywóz wszystkich towarów. W Multanach przywrócona została dawna spokoyność. Znayduiący się w Jassach nieco żołnierzy Greckich, dowiedziawszy się o oświadczeniu N. Cesarza Rossyyskiego zdięli mundury.

Od granic Tureckich d. 15 Kwietnia.

Hospodar Multański Suzzo opuścił z swoią rodziną Jassy i udał się do Bessarabii, zkąd zamyśla odiechać do Szwaycaryi. Ajent Austryiacki w Jassach przykłada się bardzo do utrzymania porządku; osiedli tam kupcy i rzemieślnicy Niemieccy odbywaią straże.

Korpus Ipsylantego składać się iuż ma z 36,000 zbroynych ludzi, i codziennie przybywa do niego więcey Greków. Słychać, iż w krótce przeprawi się ten korpus za Dunay, co gdy nastąpi, zaydzie pewnie niedługo bitwa z Turkami.

Teodor Władimiresko wydał d. 24 Marca w Bukareście odezwę, w którey mówi tylko o przywróceniu użytecznych praw, które lud oddawna z łaski WW. Sułtanów otrzymał, a kraiowi Boiarowie w porozumieniu z panuiącemi Xiążętami zawsze ie przytłumiali lub na swoią korzyść przeistaczali. (Nie mówi zatem o zruceniu iarzma Tureckiego, ale tylko Boiarów i w tym różni się od Ipsylantego.)

Z Brodów d. 24 Kwietnia.

Doniesienia, które odbieramy o położeniu rzeczy za Dunaiem, są nader sprzeczne i niepewne. Xże Ipsylanty, który dotąd z 17,000 ludzi stał pod Fokszanami, miał wniyść do Bukarestu i tam z wielką radością bydź przyięty. Grecy

obiecuią sobie wiele po powstaniach ludu w Bulgaryi i Serwii, i po dzielnem wsparciu Ali Baszy, który miał się oddać pod rozkazy Jpsylantego i poyść przeciw Salonichi. Xże Suzzo opuścił Jassy i senat Boiarów rządzi samowładnie kraiem.

Z Sztokólmu d. 25 Kwietnia.

Seym Norwegski nic ieszcze nie postanowił względem spłacić się maiącego Danii z tego kraiu długu. Nadaremnie ponawiana iest ta rzecz na każdem posiedzeniu. Jedna część iest w prawdzie za spłaceniem długu, ale nie chce przychylić się do obmyślenia sposobów; inna przyznaie dług, ale nie chce oznaczyć terminów do spłacenia go, trzecia nakoniec chce aby Szwecyia lub Król spłacił go, ponieważ przyłączenie Norwegii iest nader dla Szwecyi korzystne. Ostatnie twierdzenie iest bardzo błahe, ponieważ Norwegiia nie czyni Szwecyi iak 50,000 talarów czystego dochodu, a te rozchodzą się na utrzymanie Ministra i kommissoratu żeglugi. Król napomniał więc Seym, aby obmyślił środki do zaspokoienia Danii, stosownie do zawartey umowy.

Dowodztwo nad przeznaczoną fregatą do zasłaniania handlu naszego na środziemnem morzu, powierzone iest Majorowi morskiemu Hr. Rosen.

Do portu Gotenburgskiego zawinęło 25 Angielskich okrętów, dla zakupienia balów i desek. Jest to spekulacyia z powodu zmnieyszonego przez Parlament d. 4 b. m. cła od wprowadzanych z północney Europy materyiałów drzewianych, a powiększonego na wprowadzane z Ameryki. W przeciągu 8 dni wykupione tam zostały wszystkie zapasy balów i desek; sam Dom kupiecki Dixona i kompanii zyskał na pomyślney tey zmianie rzeczy przeszło 100,000 talarów.

Dnia 14 i 15 Maia 1821.
Cena zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— Przenicy	15	—	14	—	13	15	13	—
— Żyta	10	—	9	15	9	—	8	15
— Jęczmienia	7	15	7	—	6	15	6	—
— Owsa	7	—	6	15	6	—	—	—
— Jagieł	31	—	30	—	28	—	27	—
— Grochu	8	15	8	—	7	—	6	—
— Rzepaku	17	—	16	—	15	—	14	—

W Gdańsku dnia 4 Maia.
Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Przenicy	od	Złp.	480	do	700.
Żyta	—	—	300	—	360.
Jęczmienia	—	—	200	—	240.
Owsa	—	—	200	—	220.
Grochu	—	—	320	—	360.

Bieg Pieniędzy
W Krakowie d. 14 Maia.

Czer. Zł. Holl: monetą Courant Złp:	19	gr	22
— detto Cesarski . . . — .	19	—	18
Fryd. Pruskie . . . . — .	34	—	15
Luidor . . . . — .	37	—	—
Złoto frankowy . . . . — .	32	—	15
Szeiny Wiedeńskie za 100 — .	232	—	—
Złoty ryński Szeinami . — .	1	—	20

DONIESIENIA

Dnia 15 Maia r. b. otwieraią się Kąpiele Siarczane we wsi Swoszowicach milę od Krakowa w Galicyi w kraiu Austryiackim położoney. — Szczęśliwe skutki tych Wód w uleczeniu licznych i rozmaitych chorób zalecaią iuż ie szczególniey. Właściciel zaś z swey strony, nie opuściwszy starań i kosztów ku wygodzie i przyiemności przybywaiących do Kąpieli Gości, zapewnia wszelką dogodność iaka w Kąpielach znaydować się powinna. *F. Radwański*, Właściciel Swoszowic.

Kąpiele siarczane w Krzeszowicach w Okręgu W. M. Krakowa z skutków lekarskich sławne, zaczynaią się d. 15 Maia b. r. — Gmachy łazienkowe nowo wybudowanemi powiększone; cena wielu pomieszkań zniżona; również Oberża iak naylepiey urządzona, ku wygodzie P. S. Publiczności zalecaią się. — W Krzeszowicach d. 1 Maia 1821.
Kwaśniewski, Dr. Med. i Chir.